

Talousvaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi yhteisestä yhdistetystä yhteisöveropohjasta (CCCTB)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi yhteisestä yhdistetystä yhteisöveropohjasta (CCCTB) (U 66/2016 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Tarja Järvinen, valtiovarainministeriö
- finanssineuvos Jari Salokoski, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Timo-Jaakko Uotila, työ- ja elinkeinoministeriö
- veroasiantuntija Virpi Pasanen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtaja Ann-Mari Kemell, Keskuskauppakamari
- asiantuntija Markku Järvenoja, Suomen Tilintarkastajat ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Finnwatch ry
- Suomen Yrittäjät ry

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Direktiivillä otettaisiin käyttöön järjestelmä konserniin kuuluvien yhtiöiden CCTB-direktiivin mukaisten veropohjien yhdistämiseksi ja vahvistettaisiin säännöt siitä, miten yhteinen yhdistetty veropohja jaetaan jäsenvaltioille. Direktiivillä säädettäisiin myös siitä, kuinka kansalliset veroviranomaiset hallinnoisivat järjestelmää. Direktiiviä sovellettaisiin pakollisena jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettuun yhtiöön, myös sen muissa jäsenvaltioissa sijaitseviin kiinteisiin toimipaikkoihin, jos yhtiö täyttää seuraavat edellytykset: a) yhtiömuoto on jokin direktiivin liitteessä I luetelluista b) siihen sovelletaan direktiivin liitteessä II mainittua yhteisöveroa tai

Valiokunnan lausunto TaVL 2/2017 vp

myöhemmin käyttöön otettua samanlaista veroa c) se kuuluu liikekirjanpidolliseen konserniin, jonka konsolidoitut konsernitulot olivat yhteensä yli 750 000 000 euroa asianomaista tilivuotta edeltäneen tilivuoden aikana d) se katsotaan emoyhtiöksi tai direktiivin vaatimukset täyttäväksi tytäryhtiöksi ja/tai sillä on yksi tai useampi kiinteä toimipaikka muissa jäsenvaltioissa. Suomalaisista yhtiöistä on direktiivin liitteessä I mainittu osakeyhtiö, osuuskunta, säästöpankki ja vakuutusyhtiö. Liitteessä II Suomen osalta mainittu yhteisövero on yhteisöjen tulovero.

Direktiiviä sovellettaisiin myös jonkin kolmannen maan lainsäädännön mukaisesti perustettuun yhtiöön yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa sijaitsevien kiinteiden toimipaikkojen osalta, jos edellä kohdissa b—d säädetyt edellytykset täyttyvät. Edellytyksenä olisi myös, että kolmannessa maassa sijaitsevan yhtiön yhtiömuoto on vastaavanlainen kuin direktiivin liitteessä I lueteltu. Komissio vahvistaisi vuosittain luettelon kolmansien maiden vastaavanlaisista yhtiömuodoista. Muilla yhtiöillä olisi mahdollisuus hakeutua CCCTB-järjestelmän piiriin, jos konsolidoitu konsernitulon määrä ei ylittäisi 750 000 000:aa euroa, mutta muut edellytykset täyttyisivät.

Direktiivin säännöksiä sovellettaisiin CCCTB-järjestelmään vapaaehtoisesti hakeutuneeseen yhtiöön viiden verovuoden ajan. Ajanjaksoa pidennettäisiin ilman eri toimenpiteitä viiden verovuoden pituisten soveltamiskausien ajaksi, jollei lopettamisilmoitusta annettaisi. Direktiivin sääntöjä ei kuitenkin sovellettaisi erityisen verotusjärjestelyn alaisiin laivayhtiöihin. CCCTB-direktiiviehdotus sisältää eräitä kotipaikka- ja alueperiaatesäännöksiä. Kun yhtiön rekisteröity toimipaikka, perustamispaikka tai tosiasiallinen johdon sijaintipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, verotuksellisen kotipaikan katsottaisiin olevan tuossa jäsenvaltiossa, jollei kolmannen valtion kanssa tehdystä verosopimuksesta muuta johdu. Jos yhtiöllä olisi verotuksellinen kotipaikka useammassa jäsenvaltiossa, määräävää olisi tällöin tosiasiallisen johdon sijaintipaikka. Konserniyhtiöiden verotettavat tulokset yhdistettäisiin eli konsolidoitaisiin, ja yhdistetty veropohja jaettaisiin verotettavaksi niille jäsenvaltioille, joissa konsernilla on toimintaa. CCCTB-direktiiviehdotuksessa määritellään se, missä tilanteessa emoyhtiö ja tytäryhtiöt muodostaisivat direktiivin tarkoittaman ryhmän, johon kuuluvien yhtiöiden veropohjat yhdistettäisiin.

Ryhmään kuuluisivat vaatimukset täyttävät tytäryhtiöt eli välittömät ja alemman tason tytäryhtiöt, joissa konsernin emoyhtiöllä on seuraavat oikeudet: a) oikeus käyttää yli 50 prosenttia äänioikeuksista; ja b) omistusoikeus yli 75 prosenttiin tytäryhtiön pääomasta tai yli 75 prosenttia voitonjakoon oikeuttavista oikeuksista. Direktiiviin sisältyisi tarkemmat säännökset alemman tason tytäryhtiöiden kynnysarvojen laskemisesta. Kynnysarvojen olisi täyttyttävä keskeytyksettä koko verovuoden. Yhtiö tulisi ryhmän jäseneksi sinä päivänä, kun kynnysarvot ylittyvät. Kynnysarvojen olisi ylityttävä vähintään yhdeksän peräkkäisen kuukauden ajan, muutoin verovelvollista ei kohdeltaisi ryhmän jäsenenä. Ryhmään kuuluisivat myös konserniyhtiöiden unionissa sijaitsevat kiinteät toimipaikat. Direktiivin tarkoittama ryhmä voisi muodostua myös kolmannessa maassa sijaitsevan yhtiön EU:ssa sijaitsevien tytäryhtiöiden ja kiinteiden toimipaikkojen osalta. Kaikkien ryhmän jäsenten veropohjat yhdistettäisiin.

Jos yhdistetty veropohja olisi negatiivinen, tappio siirtyisi vähennettäväksi seuraavasta positiivisesta yhdistetystä veropohjasta. Jos yhdistetty veropohja on positiivinen, se jaettaisiin direktiivin mukaisella jakokaavalla. Eri jäsenvaltioissa sijaitsevien konserniyhtiöiden tulokset laskettaisiin näin yhteen, ja tappiot tulisivat vähennetyiksi toisten konserniyhtiöiden voitosta. Ryhmän sisäisistä liiketapahtumista syntyviä voittoja ja tappioita ei otettaisi huomioon yhdistettyä veropohjaa

Valiokunnan lausunto TaVL 2/2017 vp

laskettaessa. Ryhmän olisi käytettävä johdonmukaista ja riittävästi dokumentoitua menetelmää ryhmän sisäisten liiketapahtumien kirjaamiseksi. Ryhmän sisäisistä liiketapahtumista ei kannettaisi lähdeveroa eikä muuta tulonlähteessä kannettavaa veroa.

Yhdistetty veropohja olisi jaettava ryhmän jäsenten välillä joka verovuosi direktiivissä säädettyä jakokaavaa käyttäen. Jakokaavan mukaan konserniyhtiö A:n osuus koko ryhmän yhdistetystä yhteisöveropohjasta määräytyisi sen perusteella, miten suuri A:n osuus on koko konsernin myynnistä, työvoimasta ja omaisuuseristä. Kunkin tekijän osuus olisi yhtä suuri eli yksi kolmasosa. Työvoima jakautuisi jakokaavassa edelleen kahteen osaan, henkilöstömenoihin ja työntekijöiden lukumäärään, joiden kummankin osuus työvoimaa koskevasta jakotekijästä olisi puolet. Jakokaava esitetään direktiiviehdotuksen artiklassa 28. CCCTB-direktiiviehdotus sisältää erityiset säännökset (artiklat 40—43) jakotekijöiden määrittämisestä rahoituslaitoksille, vakuutusyrittäjille, öljy- ja kaasualan yrityksille sekä meri-, sisävesi- ja lentoliikennettä harjoittaville yrityksille.

Jos pääasiallinen verovelvollinen tai toimivaltainen viranomainen katsoisi, ettei ryhmän jäsenelle jaettava yhdistetyn veropohjan osuus vastaa oikeudenmukaisella tavalla kyseisen ryhmän jäsenen liiketoiminnan laajuutta, pääasiallinen verovelvollinen tai toimivaltainen veroviranomainen voisi pyytää vaihtoehtoisen menetelmän käyttämistä kunkin ryhmän jäsenen vero-osuuden laskemisessa. Vaihtoehtoisen menetelmän käyttämisestä olisi sovittava toimivaltaisten viranomaisten välillä. CCCTB-direktiiviehdotus sisältää tarkempia säännöksiä eri jakotekijöiden koostumuksesta ja kohdentamisesta. Työvoimaa koskevaa jakotekijää määritettäessä olisi otettava huomioon työntekijöiden lukumäärä verovuoden lopussa. Lähtökohtaisesti työntekijät olisi sisällytettävä sen ryhmän jäsenen työvoimaa koskevaan jakotekijään, jolta ne saavat palkkaa. Henkilöstömenoihin olisi kuuluttava kaikki palkkio-, palkka- ja bonusmenot sekä kaikki muut työntekijälle maksettavat korvaukset, mukaan lukien asiaankuuluvat eläke- ja sosiaaliturvamaksut. Henkilöstömenot olisi arvostettava niiden kulujen määrään, joita työnantaja kohtelee vähennyskelpoisina verovuonna.

Omaisuuseriä koskevassa jakotekijässä otettaisiin huomioon aineelliset hyödykkeet. Viiden vuoden ajan sen jälkeen, kun verovelvollinen on liittynyt olemassa olevaan tai uuteen ryhmään, sen omaisuuseriä koskevaan jakotekijään sisällytettäisiin myös tutkimuksesta, kehityksestä, markkinoinnista ja mainonnasta ryhmään liittymistä edeltäneiden kuuden vuoden aikana verovelvolliselle syntyneiden menojen kokonaismäärä. Omaisuuseriä sisällytettäisiin lähtökohtaisesti sen taloudellisen haltijan omaisuuseriä koskevaan jakotekijään. Ehdotus sisältää säännökset omaisuuserien arvostamisesta. Myyntiä koskevan jakotekijän osalta myynnillä tarkoitettaisiin kaikkea tavaroiden myynnistä ja palvelujen suorituksista saatavaa tuottoa alennusten ja palautusten jälkeen pois lukien arvonnalisävero sekä muut verot ja tullit. Verovapaita tuloja, korkoja, osinkoja, rojalteja ja käyttöomaisuuden luovutuksesta saatavaa tuottoa ei sisällytettäisi myyntiä koskevaan jakotekijään, jollei kyse olisi tavanomaisessa kaupankäynnissä tai liiketoiminnassa saatavista tuloista.

Ryhmän sisäisiä tavaroiden myyntejä ja palvelun suorituksia ei sisällytettäisi myyntiä koskevaan jakotekijään. Tavaroiden myynti olisi sisällytettävä siinä jäsenvaltiossa sijaitsevan ryhmän jäsenen jakotekijään, jossa tavaroiden lähetys tai kuljetus ne hankkineelle henkilölle päättyy. Palvelujen suoritukset sisällytettäisiin siinä jäsenvaltiossa sijaitsevan ryhmän jäsenen myyntiä koskevaan jakotekijään, jossa palvelut suoritettaisiin fyysisesti tai tosiasiaassa tarjottaisiin. Komissio voisi hyväksyä yksityiskohtaisia säännöksiä edellä mainittujen jakotekijöiden laskemisesta. Täl-

Valiokunnan lausunto TaVL 2/2017 vp

laiset täytäntöönpanosäännökset hyväksyttäisiin 77 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa tarkastelumenettelyssä. Kullekin ryhmän jäsenenä olevalle verovelvolliselle määrättäisiin vero soveltamalla kansallista verokantaa edellä mainitulla tavalla laskettuun jako-osuuteen, jota on mukautettu 44 ja 25 artiklassa säädetyillä erillä.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää CCCTB-järjestelmän tavoitteita sinällään kannatettavina. Yritysten rajat ylittävän toiminnan helpottaminen on lähtökohtaisesti tärkeää sisämarkkinoiden toiminnan kannalta. Myös aggressiivisen verosuunnittelun estäminen on tärkeää.

Yhteinen yhdistetty yhteisöveropohja on kuitenkin laaja yritysverotuksen harmonisointihanke. Olennaisena osana siihen liittyy ensi vaiheessa yhteistä veropohjaa eli verotettavan tuloksen laskentaa koskeva säännöstö, josta komissio on antanut oman erillisen direktiiviehdotuksen. Mikäli jäsenvaltiot pääsevät yhteisestä veropohjan laskentasäännöksistä sopuun, jäsenvaltiot ryhtyisivät seuraavassa vaiheessa tarkastelemaan yhteistä yhdistettyä yhteisöveropohjaa koskevaa direktiiviehdotusta.

Direktiiviehdotuksen mukaan konserniyhtiöiden verotettavat tulokset yhdistettäisiin ja jaettaisiin direktiivissä määritellyn jakokaavan mukaan verotettaviksi niille jäsenvaltioille, joissa konserniyhtiöillä on toimintaa. Määrävinä tekijöinä jakokaavassa olisi myynti, työvoima ja omaisuus-erät. Näillä tekijöillä olisi yhtä suuri painoarvo. Konsernin sisäisiä myyntejä ei sisällytettäisi myyntiä koskevaan jakotekijään. Omaisuususeriin kuuluisivat vain aineelliset hyödykkeet, jolloin aineettomat hyödykkeet jäisivät jakokaavan ulkopuolelle. Suomessa yritystoiminta ei ole myöskään kovinkaan työvoimavaltaista. Tätä taustaa vasten on todennäköistä, että Suomi olisi häviäjänä jaettaessa yhdistettyä veropohjaa eri jäsenvaltioille. Ehdotetun jakokaavan ei myöskään voida katsoa heijastavan sitä, missä arvo syntyy.

Todennäköistä on, että ehdotetulla CCCTB-direktiivillä olisi verotuottoja vähentävä vaikutus. Jatkokäsittelyssä on tärkeää arvioida ehdotuksen vaikutukset Suomen verotuottoihin. Tässä vaiheessa valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti direktiiviehdotuksen sisältämään veropohjien yhdistämiseen ja sen jakamiseen jäsenvaltioille. Ehdotettu jakokaava toisi mukanaan merkittävän epävarmuuden verotuloista Suomelle.

Veropohjien yhdistämiseen liittyviä kansainvälisen verotuksen kysymyksiä on tarkasteltava jatkovalmistelussa. Myös direktiiviehdotuksen hallinnollisiin menettelysäännöksiin liittyviin kysymyksiin tulee muodostaa tarkempi kanta jatkokäsittelyn yhteydessä. Konsernin verotus toimitettaisiin ehdotuksen mukaan pääasiallisen verovelvollisen verotuksellisessa kotivaltiossa. Veroilmoituksen antamiseen, verotuksen toimittamiseen ja muutoksenhakuun liittyy useita merkittäviä kysymyksiä, jotka vaativat jatkotarkastelua.

Direktiiviehdotuksessa esitetään siirrettäväksi komissiolle valtaa antaa delegoituja säädöksiä eräiltä osin. Jatkokäsittelyssä on arvioitava näiden delegoitujen säädösten suhdetta yhtäältä ehdotettuun direktiiviin ja toisaalta Suomen kansalliseen lainsäädäntöön.

Valiokunnan lausunto TaVL 2/2017 vp

Suomen kantaa yhteistä yhdistettyä yhteisöveropohjaa koskevaan direktiiviehdotukseen on perusteltua tarkentaa siinä vaiheessa, kun yhteisistä verotettavan tuloksen laskentasäännöksistä on päästy yksimielisyyteen ja CCCTB-direktiiviehdotuksen käsittely on ajankohtainen.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvoston kirjelmät U 65/2016 vp ja U 66/2016 vp koskevat Euroopan unionin komission direktiiviehdotuksia yhteisestä yhteisöveropohjasta sekä yhteisestä yhdistetystä yhteisöveropohjasta. Talousvaliokunta viittaa aikaisempaan lausuntoonsa (TaVL 1/2017 vp — U 65/2016 vp) ehdotetun sääntelyn tavoitteista ja niiden kannatettavuudesta: valiokunta pitää sinänsä hyvänä, että EU:n alueella toimivilla yrityksillä olisi mahdollisimman tasapuoliset kilpailuolosuhteet ja että verokohtelun elementit olisivat läpinäkyvät ja yhdenmukaiset koko unionin alueella, mutta suhtautuu varauksella ehdotetun sääntelyn tarkoituksenmukaisuuteen sille asetettuihin tavoitteisiin nähden.

Yhteinen yhdistetty yhteisöveropohja on laaja verotuksen harmonisointihanke. Ehdotetussa muodossaan sääntelyn lähtökohtana on minimin asettaminen siten, että jäsenvaltiot voisivat kansallisesti säätää asetettua vähimmäistasoa pidemmälle menevästi. Tämän vuoksi esityksellä ei todennäköisesti päästäisi asetettuun tavoitteeseen toimenpiteiden samantasoisesta implementoinnista eri jäsenvaltioissa.

Talousvaliokunta muistuttaa, että direktiiviesityksen yhtenä tarkoituksena on koordinoida veropohjan rapautumisen estämistä (BEPS) koskevaan hankkeeseen sisältyvien OECD-suositusten täytäntöönpanoa EU:ssa. Näiden yhtenäinen implementointi on sinällään kannatettavaa. BEPS-hankkeen tavoitteiden saavuttamisen kannalta on kuitenkin välttämätöntä, että toimenpidesuosituksia implementoidaan maailmanlaajuisesti ja mahdollisimman yhtäaikaaisesti.

Talousvaliokunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan lausunnossaan (VaVL 8/2016 vp — U 66/2016 vp) esittämään arvioon ehdotetun sääntelyn ongelmallisuudesta toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen osalta huomioiden erityisesti jo hyväksytyn verojen kiertämisen estämistä koskevan direktiivin. Koska veronkiertodirektiivin implementointi on vasta käynnissä, ei tällä hetkellä voida vielä arvioida, missä määrin jo päätetyillä toimilla saavutetaan niitä tavoitteita, joita nyt esitetyille järjestelmille on asetettu.

Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotettu jakokaava poikkeaa OECD:n puitteissa hyväksytyistä kansainvälisen verotuksen periaatteista. Kaiken kaikkiaan jakokaava näyttäisi Suomen kannalta varsin epäedulliselta. Jakokaavan mukaan verotulot jaettaisiin valtioiden kesken myynnin, työvoiman ja omaisuususerien perusteella. Ehdotettu jakokaava ei ota huomioon aineetonta omaisuutta tai palvelutoimialojen erityispiirteitä. Lisäksi jakokaavaan liittyviä määritelmiä on tällä hetkellä avoinna tavalla, joka vaikeuttaa merkittävästi ehdotetun sääntelyn vaikutusten arviointia.

Talousvaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että valtioneuvoston kirjelmän mukaisen sääntelyn voimaantulo nyt ehdotetussa muodossa olisi Suomelle ongelmallista monella tasolla: yhtäältä sääntelyn ytimen muodostava jakoavain merkitsisi Suomelle erittäin todennäköi-

Valiokunnan lausunto TaVL 2/2017 vp

sesti verokertymän pienentymistä samanaikaisesti kun yritysten kohtaama verorasitus nousisi. Toisaalta vaikutusten arviointia ja varautumista verojärjestelmän muutokseen vaikeuttaa merkittävästi keskeisten määritelmien keskeneräisyys. Talousvaliokunta suhtautuu kirjelmän mukaiseen sääntelyehdotukseen, sen kannatettavista tavoitteista huolimatta, erittäin varauksellisesti yhtyen valtiovarainvaliokunnankin (VaVL 8/2016 vp — U 66/2016 vp) esittämään näkemykseen ehdotusten jatkovalmistelusta ja eduskunnan edellytyksistä käsitellä valtioneuvoston kirjelmiä: jatkokirjelmien aikataulutuksessa on otettava huomioon käsillä olevan asian merkityksellisyys ja sen myötä eduskuntakäsittelyn vaatima aika.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 15.2.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kaj Turunen ps
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Harry Harkimo kok
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Martti Mölsä ps
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Ville Skinnari sd
jäsen Antero Vartia vihr
varajäsen Juhana Vartiainen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller

Valiokunnan lausunto TaVL 2/2017 vp
Eriävä mielipide

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

Euroopan unionin komissio teki 25.10.2016 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi yhteisestä yhteisöveropohjasta (CCTB) sekä yhteisestä ja yhdistetystä yhteisöveropohjasta (CCCTB). Komission tavoitteena on saattaa ensi vaiheessa voimaan yhteinen yhteisöveropohja (U-kirje 65/2016) ja seuraavassa vaiheessa yhteinen ja yhdistetty yhteisöveropohja. Kuten talousvaliokunta lausunnossaan toteaa, muodostavat ehdotukset toisiinsa tiiviisti kytköksissä olevan kokonaisuuden, minkä vuoksi niitä koskevia arvioita on tarkoituksenmukaista käsitellä yhdessä.

CCTB- ja CCCTB-uudistusten taustalla on huoli yhteisöveropohjan rapautumisesta sekä huomio siitä, että nykyinen, erillisyyhtiö- ja markkinaehtoperiaatteisiin perustuva verojärjestelmä ei vastaa nykymuotoisen kansainvälisen liiketoiminnan realiteetteja. Yli 80 vuotta sitten laadituissa säännöissä oletetaan, että monikansallisen konsernin eri osat toimivat toisistaan riippumattomina, itsenäisinä yksiköinä. Käytännössä konserneja johdetaan yhtenä strategisena kokonaisuutena, ja tytäryhtiön tulos saattaa monimutkaisen verosuunnittelun seurauksena usein heijastella enemmän konsernitason verotuksellista intressiä kuin tytäryhtiön todellisuudessa tuottamaa arvonlisäystä. Yhteinen ja yhdistetty yhteisöveropohja antaisi EU-maille nykyistä paremmat mahdollisuudet verottaa kansainvälisesti toimivia yrityksiä alueellaan tapahtuvan tosiasiallisen arvonlisäyksen perusteella.

CCCTB-direktiiviehdotuksen mukaan konserniyhtiöiden verotettavat tulokset yhdistettäisiin ja jaettaisiin direktiivissä määritellyn jakokaavan mukaan verotettaviksi niille jäsenvaltioille, joissa konserniyhtiöillä on toimintaa. Määrävinä tekijöinä jakokaavassa olisi myynti, työvoima ja omaisuuserät. Näillä tekijöillä olisi yhtä suuri painoarvo. Konsernin sisäisiä myyntejä ei sisällytettäisi myyntiä koskevaan jakotekijään. Omaisuuseriin kuuluisivat vain aineelliset hyödykkeet, jolloin aineettomat hyödykkeet jäisivät jakokaavan ulkopuolelle.

Jakokaavaan perustuvan mallin vahvuus on siinä, että siinä konsernia kohdellaan yhtenä kokonaisuutena, mikä rajoittaa verosuunnittelun mahdollisuuksia. Esitys myös poistaisi suuren osan nykymuotoisesta, veropohjaa kaventaviin kannustimiin ja yrityksille annettuihin ennakkoerotuspäätöksiin pohjautuvasta verokilpailusta EU-jäsenmaiden kesken.

Valtioneuvosto pitää CCCTB-järjestelmän tavoitteita "sinällään kannatettavina", mutta näkee direktiiviehdotuksessa useita ongelmallisia elementtejä. Myös talousvaliokunta ottaa lausunnossaan varsin kriittisen kannan ehdotukseen.

On totta, ettei CCCTB-direktiiviehdotus ole ongelmaton ja että se vaatii vielä paljon jatkovalmistelua ja muutoksia esimerkiksi jakokaavan osalta. On pidettävä huolta siitä, ettei jakoavain kohtele Suomea epäedullisesti tai jaa yhteisöverotuottoja epäoikeudenmukaisesti. On kuitenkin huomattava, että tässä vaiheessa on käytettävissä verrattain vähän arvioita uudistuksen vaikutuksista EU:ssa tai Suomessa ja että ehdotusten valmistelu on varhaisessa vaiheessa. Valtioneuvoston alustava kanta vaikuttaa tarpeettoman kielteiseltä ja nojaa osin kyseenalaisiin perusteisiin.

Valiokunnan lausunto TaVL 2/2017 vp
Eriävä mielipide

Luotettavampia vaikutusarvioita on mahdollista tehdä esimerkiksi sen jälkeen, kun erillisissä direktiiveissä säädettyjen yritysten maakohtaisten tilinpäätösten data on käytettävissä. Mikäli ja-koavain ei ole hyvä, tulee Suomen hallituksen esittää siihen parannuksia.

Arviota Suomen "edusta" ei myöskään pitäisi perustaa lyhyen aikavälin verotuottojen muutokseen, vaan uudistusta tulisi punnita sen perusteella, kuinka se muuttaa yritysverotusta ja verosuunnittelua laajemmin. Suomenkin perimmäisenä tavoitteena tulee olla järjestelmä, jossa yritykset maksavat veroa kuhunkin maahan siellä tapahtuneen todellisen arvonlisäyksen mukaan, veropohjat ovat kestäviä ja keinotekoisien voitonsiirtelyn ja aggressiivisen verosuunnittelun mahdollisuudet on rajattu.

Asian jatkovalmistelussa on tärkeä varmistaa, että verotuksen kohteena olevasta veropohjasta tulee mahdollisimman tiivis. Esitetyt tutkimus- ja kehitystoiminnan vähennykset sekä niin sanottu kasvu- ja investointikannustin (AGI-vähennys) voivat olla tehokkaan ja oikeudenmukaisen verotuksen näkökulmasta ongelmallisia. Myös ehdotettu väliaikainen rajat ylittävä tappiontasaus, joka antaisi emoyhtiölle mahdollisuuden vähentää toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan tytäryhtiön tai kiinteän toimipaikan tappiot verotettavasta tuloksestaan, saattaa avata uudenlaisia mahdollisuuksia verosuunnitteluun. Nämä edellyttävätkin kriittistä jatkotarkastelua, sillä esityksellä ei pidä luoda uusia veropohjaa rapauttavia aggressiivisen verosuunnittelun mahdollisuuksia.

Valiokunnan kuulemisissa on todettu, että CCCTB-direktiiviehdotuksen jakokaava poikkeaa OECD:n puitteissa hyväksytyistä kansainvälisen verotuksen periaatteista. Tämä on luonnollista, sillä ehdotuksen perimmäisenä tavoitteena on uudistaa kansainvälistä yritysverotusta siten, että konserneja kohdeltaisiin yhtenä toimijana. OECD-malli perustuu erillisyyhtiöperiaatteeseen, jonka mahdollistamia aggressiivisen verosuunnittelun muotoja yhtenäisellä ja yhdistetyllä yhteisöveromallilla pyritään hillitsemään.

Uhkakuvien maalailun sijaan Suomen tulisi edistää tavoitetta EU:n yhteisestä ja yhdistetystä yhteisöveropohjasta ja toimia sen puolesta, että esitykseen sisältyvät puutteet tulee korjattua ja riittävät vaikutusarviot laadittua. Eduskunnan tulee saada asian jatkovalmistelusta riittävää ja ajantasaista informaatiota riittävän ajoissa, jotta asiaa voidaan käsitellä laajasti valiokunnissa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että talousvaliokunnan lausunto saisi edellä mainitun sisällön.

Helsingissä 15.2.2017

Hanna Sarkkinen vas
Lauri Ihalainen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Ville Skinnari sd
Antero Vartia vihr